

RAZSTAVE EXHIBITIONS

OB RAZSTAVI SREČEVANJA S KITAJSKO – 200 LET SLOVENSКИH ODKRIVANJ KITAJСКЕ КУLTURE

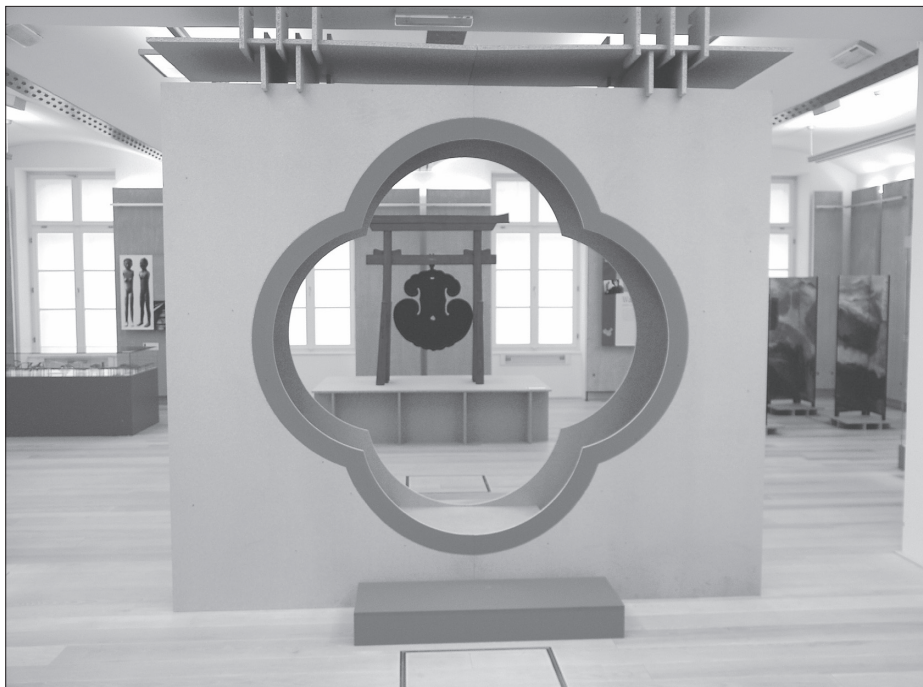
275

V Slovenskem etnografskem muzeju je bila od 31. avgusta 2006 do 3. septembra 2007 na ogled razstava z gornjim naslovom, avtorja Ralfa Čeplaka Mencina, kustosa in muzejskega svetovalca.

K zgodovini in raznovrstnosti evropskih stikov s Kitajsko so posamezniki s slovenskega ozemlja prispevali nekaj pomembnih ali celo presenetljivih poglavij. To je kulturna dediščina, na katero se lahko sklicujemo pri naši nacionalni predstavitvi v tem delu Azije (ali tudi sami pred sabo), na njej pa lahko gradimo tudi nadaljnje tesnejše stike. Prikaz širokega razpona dosedanjih odnosov, ki je dokumentiran že vsaj od 17. stoletja, morebiti pa z Odorikom iz Pordenona sega še nekaj stoletij dlje v preteklost, je bil predmet razstave *Srečevanja s Kitajsko* v Slovenskem etnografskem muzeju.

Razstava je na dobrih 700 m² razstavnih površin predstavila več kot dvestoletno slovensko odkrivanje in spoznavanje bogate kitajske kulturne dediščine. Največ pozornosti je namenila obdobju zadnje cesarske dinastije Qing (1644–1911), torej obdobju, ko so se stkali tesnejši slovensko-kitajski stiki. Vendar pa ni bila romantično zazrta v preteklost, saj je opozarjala tudi na vlogo sodobne Kitajske v aktualnih globalizacijskih trendih. Osrednjo temo razstave je dodatno aktualizirala tudi predstavitev sinologije na Slovenskem, kar je še toliko bolj utemeljeno z dejstvom, da je v začetku septembra 2006 v Ljubljani potekala mednarodna konferenca Evropske zveze za kitajske študije (EACS).

Vsebinsko se je razstava naslanjala na sintezo doslej znanih virov in literature o “srečevanjih s kitajsko drugačnostjo”. Tu bi bilo sicer mogoče opozoriti na še kakšnega pomembnega posameznika. V mislih imam zlasti jezuita Bernarda Distla iz Vipave, ki je leta 1658 prispel na Kitajsko in bi bil lahko prvi Evropejec, ki bi dosegel Tibet in Lhaso, če mu ne bi tega preprečila prezgodnja smrt. Cilj je zatem dosegel Distlov sopotnik Gabrijel Grueber in požel slavo celotnega podviga (prim. Z. Šmitek, *Srečevanja z drugačnostjo*, Radovljica 1995, str. 24–46). Nekaj dokumentarnega arhivskega gradiva o Distlu imamo, in če bi ga predstavili, bi lahko razstavo podnaslovili tudi s “350 let slovenskih odkrivanj kitajske kulture”. Res pa je tudi, da je bila razstava zasnovana

Razstava *Srečevanja s Kitajsko*. Foto: Marko Habič, 2006

v svojem jedru kot prikaz “klasičnih” etnoloških zbirk, in je bilo širjenje okvirov in konceptov mogoče le do nekih meja.

Drugi temelj razstave, postavljen povsem na novo (če ne upoštevamo nekaterih kitajskih kolekcij, ki so že dolgo v lasti SEM), pa je bila sistematična identifikacija in strokovna selekcija muzejskega in v določeni meri tudi arhivskega gradiva iz cele vrste slovenskih javnih in privatnih zbirk. To nadgraditev je zgledno opravil kustos Ralf Čeplak Mencin.

Obseg in raznovrstnost vsega, kar je bilo obiskovalcu razstave na ogled, sta res impresivna; nedvomno je to terjalo veliko strokovnega in organizacijskega dela.

Avtorju je uspelo raznolike zgodbe štirih misijonarjev, slikarja, soproge avstro-ogrskega diplomata, pisateljice in popotnice, arhitekta in urbanista, zbiralcev kitajskih starin, arhitekta in konservatorja in slikarke povezati z bogastvom kitajske kulturne dediščine. Prvič v zgodovini slovenskega muzejstva so bile na enem mestu predstavljene vse znane kitajske zbirke iz dvanajstih različnih slovenskih kulturnih ustanov in tiste, ki so v lasti posameznikov – predmetno je bila najbogatejše predstavljena t. i. Skušкова zbirka, last Slovenskega etnografskega muzeja, ki je bila temelj nekdanjega Muzeja neevropskih kultur v Goričianah. Avtor je obiskovalcem predstavil doslej malo znano zgodovino teh zbirk in življenjske zgodbe zbiralk in zbiralcev. Ilustrativen je bil tudi izbor publikacij slovenskih avtorjev in avtoric, ki seže od filozofije, preko potopisov pa vse do kulinarike in astrologije. S predstavitvijo t. i. *chinoiserij*, mode 17. in 18. stoletja, ki se je pojavljala na dvorcih in graščinah plemstva in v salonih bogatejšega meščanstva na

Razstava *Srečevanja s Kitajsko*. Foto: Marko Habič, 2006

Razstava *Srečevanja s Kitajsko*. Foto: Marko Habič, 2006

Slovenskem, je avtor posegel tudi na področje družbene zgodovine in umetnosti. Takšen širok pristop bi bilo mogoče celo še nadaljevati, npr. s prikazom predstavitve Kitajske v slovenskem časopisnem tisku in šolskih učbenikih zadnjega poldruega stoletja.

Razstava s približno 300 predmeti je pregledno in v inventivnih kontekstih odkrivala kulturo in umetnost stare in nove Kitajske. Privlačna je bila v svoji sproščeni komunikaciji, ki jo je omogočala avtorska postavitve arhitektov Aleksandra Ostana in Petre Peterka in oblikovalcev Žige Okorna in Barbare Filipčič. Razstava je bila vizualno pregledna in zelo estetska, imela je prijetno zvočno kuliso s kitajsko glasbo, skozi vse prostore pa so obiskovalce spremljali pregovori in citati kitajskih modrecev, ki so poudarjali vsebino, ki je napolnjevala vsakega od razstavnih prostorov.

278

Zanimiv je bil že sam uvod v razstavo v avli razstavne hiše Slovenskega etnografskega muzeja: prav za ta namen posnet film *Kitajk in Kitajcev*, ki so pozdravljali obiskovalce v "slovenščini" in kitajščini in računalniški sprehod po Kitajski s programom Google Earth. Poleg računalniške interaktivnosti so na razstavi pripravili tudi dobrodošel lastnoročni interaktivni spominek – obiskovalčevo žigosanje spominskih razglednic z žigi z logotipom *Srečevanja s Kitajsko* v slovenščini, angleščini in kitajščini. Inovativna "oglasna deska" z aktualnimi izrezki (ki so jih tedensko menjavali) iz slovenskih časopisov o Kitajski je še dodatno aktualizirala razstavo. Za obiskovalce zanimiv in prijeten je bil tudi "bralni kotiček" s kitajskimi časopisi in revijami v angleščini in kitajščini. Pred odhodom so se obiskovalci lahko ustavili še v muzejski trgovini, kjer je bilo mogoče kupiti kitajske spominke in slovenske knjige s kitajsko tematiko. Razstavo so spremljale tudi številne prireditve in dogodki: predavanja, okrogle mize, delavnice, projekcije filmov ... V pomoč in za spomin pa je imel obiskovalec na voljo zloženko, knjižno kazalo in spominsko razglednico. Škoda je le, da istočasno z otvoritvijo razstave ni mogel iziti tudi večjezični katalog, kar bi povečalo njen pomen doma in v svetu in predstavljalo spomin na razstavni dogodek, ki se pri nas ne ponovi vsako leto. Kot sem izvedel, je takšen katalog vendarle v pripravi, zato upajmo, da bo izšel pozneje.

Razstava z inventivno muzejsko govorico opozarja na izjemno bogastvo starodavnih kitajskih kultur, odstira velik del zgodovine slovenskih srečevanj s Kitajsko in opozarja na aktualne vezi. Živahen odziv nanjo dokazuje, da je dosegla svoj namen.

Zmago Šmitek